

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Ivonou Šubrtovou ve věci

žalobce: **V. J.**
zastoupen Mgr. Františkem Jarošem, advokátem
se sídlem Antonína Dvořáka 287, Turnov

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 14. 10. 2016, č. j. 600 305 1373/315-LO, o starobní důchod,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Rozhodnutím ze dne 21. července 2016, č. j. R-21.7.2016 – 422/600 305 1373 žalovaná zamítla žádost žalobce o starobní důchod pro nesplnění podmínek § 28 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „ZDP“), a § 2 nařízení vlády č. 363/2009 Sb., o stanovení důchodového věku a přepočtu starobních důchodů některých horníků, kteří začali vykonávat své zaměstnání před rokem 1993, ve znění účinném od 1. června 2015 (dále jen „nařízení č. 363/2009 Sb.“).

Žalobce nesplnil podmínky pro snížení důchodového věku. Do konce roku 1992 žalobce odpracoval (po přepočtu) 1 298 směn v uranových dolech, v období mezi lety 1993 a 2008 odpracoval 597 směn v uranových dolech (pracovní kategorie I.AA). Zaměstnání žalobce v této pracovní kategorii skončilo z důvodu dosažení nejvyšší přípustné expozice. Celkem žalobce odpracoval 1 895 směn v uranových dolech, nedosáhl tedy počtu 1 981 směn nutného pro snížení důchodového věku.

2. V námitkách proti tomuto rozhodnutí žalobce namítal, že od 8. listopadu 1982 do 30. září 1986 pracoval v podzemí pro národní podnik Metrostav (nyní Metrostav a.s., dále jen „Metrostav“) jako stavební dělník v pracovní kategorii I.A, přičemž odpracoval 866 směn v podzemí. Následně pracoval v uranových dolech, tedy v kategorii I.AA, čehož musel zanechat po dosažení nejvyšší přípustné expozice. Od července 1997 mu byl přiznán zvláštní příspěvek horníkům. Nebylo mu dle tehdejších zákonů umožněno dále vykonávat práci v podzemí s tím, že bude muset přejít na jinou práci a v 56 letech mu bude umožněno požádat o důchod. Domnívá se, že podmínky pro vznik nároku na starobní důchod splnil.
3. Námitky žalobce proti svému rozhodnutí zamítla žalovaná rozhodnutím označeným v záhlaví, přičemž setrvala na závěru, že žalobce nezískal potřebnou dobu zaměstnání v preferované pracovní kategorii pro vznik nároku na starobní důchod podle § 21 a § 174 zákona č. 100/1998 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálním zabezpečení“), a nesplnil tedy podmínky pro snížení důchodového věku podle nařízení č. 363/2009 Sb. Dále žalovaná uvedla, že dobu, kterou žalobce odpracoval u národního podniku Metrostav, nelze převést na směny ve smyslu uvedeného nařízení, neboť nešlo o zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech. Zvláštní příspěvek horníkům, který žalobce pobíral od 1. července 1997, nemá na posouzení jeho nároku na starobní důchod vliv.
4. Žalobce podal proti rozhodnutí žalované žalobu, k níž přiložil potvrzení od společnosti Metrostav a.s., že byl v době od 8. listopadu 1982 do 30. září 1986 zaměstnán u této organizace jako stavební dělník v podzemí, kde odpracoval celkem 866 směn, což činí 15,75 % nejvyšší přípustné expozice. Následně žalobce doplnil zprávu o výsledku mimořádné lékařské preventivní prohlídky pracovníka po dosažení nejvyšší přípustné expozice, z níž vyplývá, že rozhodnutím zástupce hlavního hygienika ČR pro uranový průmysl ze dne 26. října 1990, č. j. HEM-300-2.10.90, byla u žalobce zjištěna trvalá nezpůsobilost k výkonu dosavadní práce v podzemí uranových dolů. Žalobce dále předložil oznámení, že mu byl s účinností ode dne 1. července 1997 přiznán zvláštní příspěvek horníkům, a své čestné prohlášení. Žalobce namítal, že žalovaná se blíže nezabývala charakterem jím vykonávané práce u zaměstnavatele Metrostav. V této souvislosti poukázal na nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 1415/10 a sp. zn. III. ÚS 1015/13.
5. Krajský soud v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“) žalobu zamítl rozsudkem ze dne 17. dubna 2018, č. j. 32 Ad 20/2016-40. Ve shodě se žalovanou dospěl k závěru, že práci stavebního dělníka při ražbách stanic metra, kterou žalobce vykonával pro Metrostav, nelze ztotožňovat s činností horníka-dělníka či horníka v hlubinném/uranovém dole. Zákonodárce tyto činnosti jasně rozlišuje a spojuje s nimi rozdílné důchodové nároky. Snížit důchodový věk podle nařízení č. 363/2009 lze pouze u osob, které vykonávaly zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinném (uranovém) dole (tj. zaměstnání podle § 14 odst. 2 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení), zatímco žalobce

byl zaměstnán pod zemí při provádění podzemních staveb hornickým způsobem (tj. zaměstnání podle § 14 odst. 2 písm. c) zákona o sociálním zabezpečení). I z důkazů, které žalobce předložil, je zřejmé, že pro Metrostav vykonával činnost stavebního dělníka, respektive z nich nevyplývá, že by pracoval pod zemí v hlubinných dolech.

6. Nejvyšší správní soud svým rozsudkem ze dne 11. září 2018, č. j. 6 Ads 154/2018-31 zrušil uvedený rozsudek krajského soudu pro vady řízení a věc mu vrátil k dalšímu řízení, neboť krajský soud provedl dokazování listinami, které žalobce předložil se žalobou, mimo ústní jednání.
7. Krajský soud následně nařídil jednání, na kterém provedl dokazování listinami předloženými žalobcem a provedl účastnický výslech žalobce za účelem popisu práce, kterou vykonával pro Metrostav. Rozsudkem ze dne 22. listopadu 2018, č. j. 32 Ad 20/2016-77 poté zrušil rozhodnutí žalované a věc jí vrátil k dalšímu řízení. Na základě popisu práce, kterou žalobce vykonával pro Metrostav, dospěl soud k závěru „o podobnosti vykonávaných prací s tím, že konečné posouzení, zda práci žalobce v Metrostavu (při ražbě stanic metra) lze zařadit do zvýhodněné kategorie I.AA ... bude na žalované“, a zavázal žalovanou vzít v úvahu i důkazy, které žalobce předložil až v řízení před soudem a posoudit skutečnost, že žalobce zanechal práce v uranových dolech z důvodu dosažení nejvyšší přípustné expozice, nikoli z vlastního rozhodnutí.

II. Kasační stížnost a rozhodnutí Nejvyššího správního soudu

8. Rozsudek krajského soudu ze dne 22. listopadu 2018, č. j. 32 Ad 20/2016-77 napadla žalovaná kasační stížností. Namítala, že není nutné doplňovat skutková zjištění ani věc přehodnocovat. Judikatura, kterou jí krajský soud nařídil zohlednit, se týká skutkově odlišných případů. Zdůraznila, že Nejvyšší správní soud nezrušil předchozí rozsudek krajského soudu proto, že by přisvědčil námitce ohledně chybného posouzení práce vykonávané žalobcem, ale pro vadu řízení. Uvedla, že výpověď žalobce pouze potvrdila skutečnosti, z nichž žalovaná vycházela. Ani další důkazy, které žalobce předložil v řízení před krajským soudem, nepřinesly nic nového a neprokazují, že by žalobce pracoval pro národní podnik Metrostav v hlubinných dolech. Uvedla, že zaměstnání stavebního dělníka při ražbách tunelů metra bylo zařazeno do kategorie I.A, a to právě proto, že bylo prováděno hornickým způsobem (jinak by bylo zařazeno například do kategorie I.B nebo I.C). Toto zaměstnání nelze srovnávat s profesemi zařazenými do kategorie I.AA, tedy s činností horníka vykonávanou v hlubinném uranovém dole. Liší se pracovní prostředí i náplň práce. Krajský soud neuvedl, na základě jakého ustanovení nařízení vlády č. 117/1988 Sb. by žalovaná měla činnost vykonávanou žalobcem pro národní podnik Metrostav zařadit do kategorie I.AA. Domnělá podobnost, založená pouze na subjektivním hodnocení žalobce, dle jejího názoru nepostačuje. Snížení důchodového věku přichází v úvahu pouze u osob, které vykonávaly zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech. Ani z judikatury, kterou krajský soud citoval, nevyplývá, že by žalovaná měla zařadit do kategorie I.AA zaměstnání, které nebylo nikdy vykonáváno na pracovišti v hlubinném dole. I Nejvyšší správní soud v minulosti dovodil, že přiznávat výhodnější pracovní kategorii srovnávacím způsobem nelze. Není pak zřejmé, jakým způsobem by žalovaná měla vzít v úvahu, že žalobce zanechal práce v uranových dolech kvůli dosažení nejvyšší přípustné expozice. Žalovaná proto trvá na tom, že zaměstnání stavebního dělníka při ražbě tunelů metra prováděné hornickým způsobem není zaměstnáním v hornictví se stálým

pracovištěm pod zemí v hlubinných (uranových) dolech a důkazy, které žalobce předložil v řízení před krajským soudem, na tom nic nemění.

9. Nejvyšší správní soud svým rozsudkem ze dne 6. března 2019, č. j. 6 Ads 1/2019-98 zrušil uvedený rozsudek krajského soudu pro nepřezkoumatelnost a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Uvedl, že krajský soud sice sám provedl důkaz listinami, které žalobce předložil společně s žalobou, a výsledkem žalobce, avšak místo toho, aby provedené důkazy sám vyhodnotil a na jejich základě rozhodl spor mezi žalobcem a žalovanou, zda práce při ražení stanic metra byla, či nebyla zaměstnáním v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech podle § 14 odst. 2 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení, dospěl k závěru o podobnosti vykonávaných prací a konečné rozhodnutí nechal na žalované. Dle názoru Nejvyššího správního soudu však krajský soud měl dostatek podkladů pro posouzení, zda žalobce vykonával pro národní podnik Metrostav práci zařaditelnou do kategorie I.AA. Zavázal proto krajský soud, aby na základě důkazů shromážděných žalovanou i provedených při jednání soudu rozhodl, zda práce, kterou žalobce vykonával při ražbě stanic metra pro národní podnik Metrostav, náleží do kategorie I.AA, tedy zda jde o zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech [§ 14 odst. 2 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení], nebo zda se jedná o zaměstnání pod zemí, při provádění podzemních staveb hornickým způsobem [§ 14 odst. 2 písm. c) zákona o sociálním zabezpečení] a vypořádal se s celou žalobní argumentací (tj. i ohledně přiznání zvláštního příspěvku horníkům v roce 1997).
10. Žalobce ve svém vyjádření ze dne 15. 4. 2019 vyslovil souhlas s rozhodnutím věci bez jednání. V tomto i dalším vyjádření (ze dne 1. 7. 2019) setrval na svém názoru o totožnosti prací prováděných v Metrostavu a v uranových dolech. O tom svědčí nejen jeho výpověď, ale i další jím předložené dokumenty (Zpráva o výsledku mimořádné lékařské preventivní prohlídky pracovníka po dosažení nejvyšší přípustné expozice ze dne 20. 6. 1996 a Oznámení č. j. 70/97 ze dne 10. 9. 1997 o přiznání zvláštního příspěvku horníkům pro dosažení nejvyšší přípustné expozice). Uvedl, že při vzniku obou těchto dokumentů bylo vycházeno z charakteru práce, kterou pro Metrostav vykonával. Nejednalo se o obecnou práci v podzemí, nýbrž o specifickou práci hornickým způsobem - ražbu koridorů a stanic metra v podzemí a odtěžení takto ražbou získaného materiálu. Jednalo se o stálé pracoviště pod zemí, a tato práce byla zcela totožná např. s ražením důlních šachet, nebo s prací vrtného dělníka. Opětovně poukázal na výše citované nálezy Ústavního soudu, dle kterých je třeba posuzovat charakter skutečně vykonávané práce. Setrval na svém názoru, že práce, kterou vykonával pro národní podnik Metrostav při ražení stanic metra, byla prací ve smyslu zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech.
11. Žalovaná ve svém vyjádření ze dne 10. 6. 2019 setrvala na správnosti a odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí. Uvedla, že jestliže bylo prokázáno, že žalobce ve sporném období vykonával činnost stavebního dělníka při ražbách tunelů metra, zcela nepochybně se jednalo o zaměstnání zařazované do I. pracovní kategorie dle na věc dopadajících ustanovení (viz níže), tj. o pracovní kategorii, která je ve správní praxi označována jako I.A pracovní kategorie. Nejednalo se a nemohlo se jednat o zaměstnání I. pracovní kategorie v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech (ve správní praxi označované jako I.AA pracovní kategorie), neboť ražení tunelů metra není zaměstnáním v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinném (uranovém) dole. Profesi stavebního dělníka při ražbě tunelů metra nelze dle žalované postavit na roveň s

žádným zaměstnáním uvedeným v příloze č. 2 nařízení vlády č. 117/1988 Sb., která obsahuje seznam zaměstnání zařazených do I.AA pracovní kategorie v souladu s § 14 odst. 2 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení. Odlišné je místo výkonu práce (tunel nacházející se v podzemí není hlubinným dolem, ani hlubinným uranovým dolem), ale i obsah dané pracovní činnosti. Charakter a faktický obsah práce žalobce u organizace Metrostav odůvodňuje zařazení do I.A pracovní kategorie, nikoli do preferované I.AA kategorie vymezené v § 14 odst. 2 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení s nárokem na snížení důchodového věku na 55 let při splnění podmínky uvedené v § 21 odst. 1 písm. a) stejného zákona.

12. Dále uvedla, že zákonodárce rozdělením zaměstnání v § 14 odst. 2 zákona o sociálním zabezpečení vymezil, do jaké pracovní kategorie náleží, a zároveň zcela srozumitelně vyjádřil vůli a účel předmětných ustanovení, tedy že nejvýhodnější důchodové nároky nenáleží zaměstnancům vykonávajícím zaměstnání uvedená v § 14 odst. 2 písm. b) - h) cit. zákona, ale pouze zaměstnancům vykonávajícím zaměstnání uvedené v § 14 odst. 2 písm. a) tohoto zákona. Žalobcem uvedené nálezy Ústavního soudu na jeho věc nedopadají, neboť se zabývaly nárokem technickohospodářského pracovníka hlubinného dolu, který tvrdil, že své zaměstnání vykonával v podzemí hlubinného dolu ve stejném rozsahu jako zaměstnání horník-dělník či dělník v geologickém průzkumu. Ani z jednoho nálezu dle žalované nevyplývá, že by žalovaná měla fiktivně hodnotit zaměstnání nikdy nevykonávané na pracovištích v hlubinném (uranovém) dole jako zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinném (uranovém) dole. Setrvala na názoru, že „charakter žalobcem skutečně vykonávané práce“ odpovídá práci stavebního dělníka při ražbě tunelů metra prováděné hornickým způsobem ve smyslu § 14 odst. 2 písm. c) zákona o sociálním zabezpečení. Z rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2011, č. j. 3 Ads 129/2010-82 a ze dne 26. 8. 2009, č. j. 6 Ads 109/2007-114 vyplývá, že výhodnější pracovní kategorii nelze přiznat srovnávacím způsobem dalším zaměstnáním, příp. ani jednotlivě konkrétním pracovníkům. Navrhla, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

III. Nové posouzení věci krajským soudem

13. Krajský soud opětovně přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů v řízení podle části třetí, hlavy první a druhé, dílu prvního s. ř. s. Učinil tak bez nařízení jednání, postupem dle ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s., za výslovného souhlasu žalobce a presumovaného souhlasu žalované.

Pro přehlednost krajský soud shrnuje zjištěný skutkový stav věci.

14. Žalobce podal dne 18. 5. 2016 žádost o starobní důchod s datem přiznání ode dne vzniku nároku. Z evidenčních listů důchodového zabezpečení a osobního listu důchodového pojištění ze dne 18. 7. 2016 soud zjistil a ověřil, že žalobce získal v zaměstnání u Metrostavu v období od 8. 11. 1982 do 30. 9. 1986 celkem 1 400 kalendářních dnů, tj. 3 roky a 305 dnů v zaměstnání v I. pracovní kategorii. V zaměstnání u organizace DIAMO, s.p. získal v období od 1. 1. 1987 do 31. 12. 1992 celkem 2 162 dnů, tj. 5 roků a 337 dnů v I.AA pracovní kategorii v uranu a 23 dnů v zaměstnání v I.A pracovní kategorii v uranu, v období od 1. 1. 1993 do 21. 6. 1996 mu bylo vykázáno celkem 597 směn v zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v uranových dolech (dle potvrzení vydaného podle § 4 nařízení vlády č. 363/2009 Sb. organizací DIAMO). Z uvedeného vyplývá, že žalobce před 1. 1. 1993 získal 1 298 směn v zaměstnání

v hornictví v I.AA pracovní kategorii (2 162 kalendářních dnů x 0,6) a v období od 1. 1. 1993 získal 597 směn v zaměstnání v hornictví v I.AA pracovní kategorii. Celkem tedy získal 1 895 směn v hornictví v I.AA pracovní kategorii.

Shrnutí na věc dopadající právní úpravy.

15. Podle ustanovení § 28 ZDP má pojištěnec nárok na starobní důchod, jestliže získal potřebnou dobu pojištění a dosáhl stanoveného věku, popřípadě splňuje další podmínky stanovené v tomto zákoně.
16. Podle ustanovení § 74 ZDP nároky na snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod podle předpisů platných před 1. lednem 1996 po odpracování stanovené doby zaměstnání v I. pracovní kategorii nebo v I. (II.) kategorii funkcí zůstávají zachovány. Snížená věková hranice pro vznik nároku na starobní důchod se přitom považuje pro účely tohoto zákona za důchodový věk.
17. Podle § 14 odst. 1 zákona o sociálním zabezpečení, ve znění účinném ke dni 31. 12. 1995, byla zaměstnání pro účely důchodového zabezpečení zařazena do 31. prosince 1992 podle druhu vykonávaných prací do tří pracovních kategorií. Zaměstnání I. a II. pracovní kategorie jsou uvedena v resortních seznamech zaměstnání zařazených do I. a II. pracovní kategorie vydaných před 1. červnem 1992; do III. pracovní kategorie patří zaměstnání, která nejsou zařazena do I. nebo II. pracovní kategorie.
18. Podle ustanovení § 14 odst. 2 zákona o sociálním zabezpečení, jsou do I. pracovní kategorie zařazena zaměstnání, v nichž se vykonávají soustavně a v průběhu kalendářního měsíce převážně práce rizikové, při kterých dochází k častým a trvalým poruchám zdraví pracujících působením škodlivých fyzikálních a chemických vlivů, a to
 - a) **zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech,**
 - b) ostatní zaměstnání v hornictví vykonávaná pod zemí v hlubinných dolech,
 - c) **zaměstnání pod zemí, při provádění podzemních staveb hornickým způsobem, [...].**
19. Resortním seznamem ve smyslu § 14 odst. 1 zákona o sociálním zabezpečení, bylo nařízení vlády Československé socialistické republiky č. 117/1988, o zařazování zaměstnání do I. a II. pracovní kategorie pro účely důchodového zabezpečení (dále jen „nařízení č. 117/1988 Sb.“), které v § 1 odst. 2 stanovilo, že zaměstnání I. pracovní kategorie v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech, tj. zaměstnání dle § 14 odst. 2 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení (tzv. privilegovaná kategorie I.AA), jsou zaměstnání uvedena v příloze č. 2 tohoto nařízení. Naproti tomu ustanovení § 14 odst. 2 písm. c) cit. zákona zahrnuje zaměstnání, která nelze podřadit pod pojem „hornictví“, avšak zahrnuje zaměstnání pod zemí, při provádění podzemních staveb hornickým způsobem. Není zde stanovena podmínka stálého pracoviště pod zemí v hlubinném dole.
20. V projednávaném případě je rozhodující právě rozlišení mezi § 14 odst. 2 písm. a) a písm. c) zákona o sociálním zabezpečení, neboť s dobou výkonu toho kterého zaměstnání je spojen rozdílný věk pojištěnce pro vznik nároku na starobní důchod.
21. Podle § 21 odst. 1 zákona o sociálním zabezpečení ve spojení s § 74 ZDP má občan nárok na snížení důchodového věku pro vznik nároku na starobní důchod na 55 let, jestliže byl zaměstnán nejméně

- a) 15 roků v zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení nebo nejméně 10 roků v takovém zaměstnání v uranových dolech,
- b) 15 roků v zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. b) zákona o sociálním zabezpečení, jestliže byl z tohoto zaměstnání převeden nebo uvolněn z důvodů uvedených v § 12 odst. 3 písm. d) a e) zákona o sociálním zabezpečení,
- c) 20 roků v zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. b) až h) zákona o sociálním zabezpečení.
22. V roce 1992 sice došlo ke zrušení pracovních kategorií (zákon č. 235/1992 Sb., o zrušení pracovních kategorií a o některých dalších změnách v sociálním zabezpečení), ale zvýhodnění občanů, kteří dříve pracovali v preferovaných kategoriích, přetrvalo v § 174 zákona o sociálním zabezpečení. Podle nyní účinného § 107 odst. 2 ve spojení s § 76a ZDP může vláda nařízením stanovit, že u pojištěnců, kteří začali před 1. lednem 1993 vykonávat zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech (tedy v bývalé kategorii I.AA), se důchodový věk s přihlédnutím k délce zaměstnání v hornictví stanoví v nižších věkových hranicích, než jsou věkové hranice stanovené zákonem o důchodovém pojištění. Tyto věkové hranice nemohou být výhodnější než podle právních předpisů účinných k 31. prosinci 1992.
23. Vláda tak učinila již citovaným nařízením č. 363/2009 Sb., které se vztahuje na osoby, které vykonávaly před 1. lednem 1993 zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech zařazené do I. pracovní kategorie a zakládající nárok na starobní důchod ve věku 55 let (což je právě zaměstnání zařazené do kategorie I.AA), které takto odpracovaly počet směn stanovený v § 1 písm. b) nařízení a které nesplnily podmínky uvedené v zákoně o sociálním zabezpečení pro stanovení důchodového věku 55 let. Toto nařízení se tedy vztahuje na horníky, kteří začali vykonávat zaměstnání zařazené do kategorie I.AA před zrušením pracovních kategorií, avšak nestihli splnit podmínky pro vznik nároku na starobní důchod podle § 21 odst. 1 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení. Toto nařízení obsahuje také klíč pro převedení doby odpracované před zrušením pracovních kategorií na společnou základnu s dobou odpracovanou později (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. července 2014 č. j. 2 Ads 94/2014 - 26).
24. V projednávané věci nebylo sporné, že žalobce po určitou dobu pracoval pod zemí v hlubinných uranových dolech, tato doba však pro vznik nároku na důchod podle nařízení č. 363/2009 Sb. nestačila (1 895 směn přepočtených dle výše zmíněného klíče).
25. Spornou otázkou je posouzení zaměstnání, které žalobce vykonával předtím, než nastoupil do uranových dolů, tj. letech 1982 – 1986, kdy byl zaměstnán u národního podniku Metrostav při ražbě stanic metra. Žalovaná toto zaměstnání vyhodnotila jako zaměstnání pod zemí při provádění staveb hornickým způsobem, tedy jako činnost spadající pod § 14 odst. 2 písm. c) zákona o sociálním zabezpečení, žalobce se domáhá určení, že jde o činnost srovnatelnou se zaměstnáním v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech, zařazeným do zvýhodněné kategorie I.AA (tj. o činnost vymezenou v § 14 odst. 2 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení).
26. Krajský soud hodnotil provedené důkazy jednotlivě i v jejich souhrnu i s důkazy provedenými v řízení před správním orgánem (§ 77 odst. 2 s. ř. s.) a v návaznosti na příslušná zákonná ustanovení dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

27. Krajský soud se podrobně seznámil s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 6. března 2019, č. j. 6 Ads 1/2019-98 a v něm citovanou judikaturou. Rovněž se opětovně zabýval ústavními nálezy o nutnosti zabývat se charakterem vykonávané práce, kterých se žalobce po celou dobu řízení dovolává, a byl k této problematice (tj. charakteru vykonávané práce pro Metrostav) podrobně krajským soudem vyslechnut, leč po výtce ze strany Nejvyššího správního soudu krajský soud souhlasí se závěrem Nejvyššího správního soudu, že nejsou na případ žalobce zcela příléhavé, neboť se zabývaly výkonem práce důlního měřiče, což je práce odlišná od práce vykonávané žalobcem.
28. Z evidenčního listu důchodového zabezpečení vystaveného organizací Metrostav vyplývá, že žalobce vykonával činnost stavebního dělníka (dle příslušného resortního seznamu se jednalo o pořadové č. 01 09 01, s označením I.A pracovní kategorie). Žalobce předložil potvrzení Metrostav a.s. ze dne 11. 5. 1993, v němž je potvrzena doba jeho zaměstnání u této organizace od 8. 11. 1982 do 30. 9. 1986 jako „*stavebního dělníka v podzemí*“, kde odpracoval 866 směn v podzemí. Žalobce přímo v žalobě uvedl, že pracoval jako „*stavební dělník v podzemí*“ a že se jednalo o práce při stavbách prováděné hornickým způsobem. V čestném prohlášení ze dne 9. 2. 2017 uvedenou skutečnost rovněž potvrdil (uvedl, že „*pracovně byl zařazen v kategorii 1A jako dělník s pracovištěm v podzemí*“). V rámci své účastnické výpovědi před soudem uvedl, že pracoval při ražení stanic metra a uvedenou činnost podrobněji popsal. V posledním písemném vyjádření žalobce zopakoval, že „*ve sporném období vykonával činnost stavebního dělníka při ražbách tunelů metra*“.
29. Lze konstatovat, že již jen na základě samotným žalobcem označeného popisu práce - „*stavební dělník v podzemí*“, je zřejmé, že v případě jeho zaměstnání v Metrostavu nevykonával zaměstnání horníka ve smyslu § 14 odst. 2 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení, ale zaměstnání dle § 14 odst. 2 písm. c) stejného zákona, tj. pod zemí, při provádění podzemních staveb hornickým způsobem, které je zařazeno do I.A pracovní kategorie.
30. Zákonodárce výkon těchto zaměstnání rozlišuje a s uvedeným rozlišením jsou spojeny i rozdílné důchodové nároky. Nařízení vlády č. 363/2009 Sb., a tedy nárok na snížení věkové hranice pro nárok na starobní důchod se vztahuje jen na osoby, které vykonávaly zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech, které bylo podle předpisů účinných před 1. 1. 1993 zařazeno mezi zaměstnání I. pracovní kategorie zakládající nárok na starobní důchod při dosažení věku alespoň 55 let. Stejně tak nároky vyplývající z § 74 ZDP ve spojení s § 21 odst. 1 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení, ve znění účinném do 31. 12. 1995, dopadají pouze na osoby, které před 1. 1. 1993 získaly stanovenou dobu zaměstnání v preferované pracovní kategorii (I.AA) nebo odpracovaly potřebný počet směn v preferovaném zaměstnání v hornictví, tedy v zaměstnání dle § 14 odst. 2 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení.
31. Krajský soud dospěl ve shodě se žalovanou k závěru, že činnost stavebního dělníka při ražbách stanic metra není totožná s činností horníka-dělníka a horníka v hlubinném uranovém dole, neboť uvedené pracovní činnosti se liší místem výkonu práce i obsahem vykonávané pracovní činnosti. Ze všech vyjádření žalobce přitom jednoznačně vyznívá, že pracoval jako dělník v podzemí při ražení stanic metra, a že se jednalo o specifickou práci hornickým způsobem. Tomu dle názoru soudu nepochybně odpovídá zařazení podle § 14 odst. 2 písm. c) zákona o sociálním zabezpečení. Krajský soud proto uzavírá, že v případě zaměstnání žalobce u organizace Metrostav se nejednalo o zaměstnání v

hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinném (uranovém) ve smyslu § 14 odst. 2 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení.

32. K žalobcem předloženým dokumentům (viz Zpráva o výsledku mimořádné lékařské preventivní prohlídky pracovníka po dosažení nejvyšší přípustné expozice ze dne 20. 6. 1996 a Oznámení č. j. 70/97 ze dne 10. 9. 1997 o přiznání zvláštního příspěvku horníkům pro dosažení nejvyšší přípustné expozice), které mají podpořit jeho názor o vzniku nároku na snížení věkové hranice pro nárok na starobní důchod krajský soud uvádí, že uvedený nárok není odvozován od dosažení nejvyšší přípustné expozice, ale vzniká získáním stanovené doby zaměstnání v preferované pracovní kategorii (I.AA) nebo počtu směn v preferovaném zaměstnání v hornictví. Z výše uvedeného je však zřejmé, že žalobce uvedené doby nesplnil, neboť v případě jeho zaměstnání v Metrostavu se nejedná o zaměstnání dle § 14 odst. 2 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení.
33. Krajský soud má po opětovně provedeném přezkumném řízení za to, že žalovaná rozhodla na základě dostatečně a objektivně zjištěného skutkového stavu věci, hodnocení provedených důkazů žalovanou má oporu v důkazech, jež jsou součástí správního spisu a byly žalovanou zhodnoceny správně. Důkazy předložené žalobcem v řízení před soudem nemohly na učiněném závěru ničeho změnit. Krajský soud tak shrnuje, že žalobce nezískal potřebnou dobu zaměstnání v preferované pracovní kategorii pro nárok na starobní důchod dle ustanovení § 21 ani § 174 zákona o sociálním zabezpečení, ve znění účinném do 31. 12. 1995. Žalobci nevznikl nárok na starobní důchod ve smyslu nařízení vlády č. 363/2009 Sb., neboť výkon jeho zaměstnání v hornictví sice skončil z důvodu dosažení nejvyšší přípustné expozice, ale před 1. 1. 1993 odpracoval 1 298 směn v zaměstnání v hornictví v I.AA pracovní kategorii a v období od 1. 1. 1993 odpracoval 597 směn v zaměstnání v hornictví v I.AA pracovní kategorii. Celkem odpracoval 1 895 směn v hornictví v I.AA pracovní kategorii, ale neodpracoval v tomto zaměstnání před 1. 1. 2009 alespoň 3 081 směn v zaměstnání v hornictví, případně 1 981 směn v zaměstnání v hornictví v uranových dolech. Uvedenou zákonnou podmínku nelze žalobci prominout. Lze proto uzavřít, že žalobou napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem, neboť žalobce nesplňoval žádnou z podmínek pro nárok na snížení věkové hranice pro odchod do starobního důchodu. Na žalobce se vztahuje obecné ustanovení § 32 odst. 2 ZDP, dle kterého činí jeho důchodový věk 64 let a 2 měsíce, kterého dosáhne dne 5. 5. 2024. Krajskému soudu proto nezbylo, než v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 s. ř. s. žalobu jako nedůvodnou zamítnout.

VI. Náklady řízení

34. Podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Pro posouzení úspěchu ve věci je důležité konečné rozhodnutí ve věci. V daném případě měla plný úspěch ve věci žalovaná, která je správním orgánem ve smyslu odst. 2 citovaného zákonného ustanovení (tj. správní orgán ve věcech důchodového pojištění), kterému toto právo náleží, proto bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.)

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 a § 104 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Hradec Králové 27. září 2019

JUDr. Ivona Šubrtová v. r.
samosoudkyně